

2020-11-12  
S2020/08254 (delvis)

**Socialdepartementet**

Inspektionen för socialförsäkringen  
Box 1056  
405 22 Göteborg

## Uppdrag att utvärdera reformen om reformerade stöd till personer med funktionsnedsättning

### Regeringens beslut

Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) ska analysera utfallet av reformen om reformerade stöd till personer med funktionsnedsättning. ISF ska i analysen studera reformens effekter för berörda kvinnor respektive män vad gäller t.ex. ersättningsnivåer samt regelverkens tydlighet och transparens. Uppdraget ska inkludera en analys av reformens utfall i relation till lagstiftarens intention. Analysen ska också belysa Försäkringskassans handläggning av merkostnadsersättning och omvårdnadsbidrag jämfört med handläggningen av handikappersättning och vårdbidrag

ISF ska även analysera i handläggningen av de nya förmånerna när det gäller beslut om avslag, med särskilt fokus på den höga andelen avslag vad gäller merkostnadsersättning för barn. Analysen ska här beakta både regelverkets konstruktion och Försäkringskassans tillämpning.

Uppdraget ska delredovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 5 februari 2021. Delredovisningen ska avse en initial analys av ärenden där bedömningen av omvårdnadsbehovet skiljer sig mellan vårdbidrag och omvårdnadsbidrag. Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 30 november 2021 vad gäller omvårdnadsbidrag och 30 september 2022 vad gäller merkostnadsersättning. Redovisningarna ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

## **Bakgrund**

Från och med den 1 januari 2019 finns två nya förmåner inom socialförsäkringen, omvårdnadsbidrag och merkostnadsersättning. Förmånerna ersätter successivt de tidigare förmånerna vårdbidrag och handikappersättning. Syftet med reformen var att skapa enklare och tydligare regler för ersättningar till barn och vuxna med funktionsnedsättning. Reformen skulle öka transparensen, förutsebarheten och likformigheten i besluten samt skapa bättre förutsättningar för uppföljning av den enskildes behov. Detta uppdrag syftar till att utvärdera reformens utfall i relation till lagstiftarens intentioner.

I korthet innebär övergången från vårdbidrag till omvårdnadsbidrag att det nya bidraget kan beviljas föräldrar vars barn har behov av omvårdnad och tillsyn under minst sex månader. Ersättningen bortser från de behov en vårdnadshavare normalt ska tillgodose och från behov som kan tillgodoses genom annat samhällsstöd. Omvårdnadsbidraget kan lämnas t.o.m. juni det år barnet fyller 19 år, och båda föräldrarna kan beviljas ersättning samt fördela omfattningen sinsemellan. Kopplat till förmånen finns också en rätt att förkorta normal arbetstid även efter att barnet fyllt 8 år. Respektive förälder har rätt till en förkortning av arbetstiden med 25 procent, vilket underlättar för föräldrar som har barn med funktionsnedsättning att kombinera omvårdnaden av barnet med en anställning. Samma tillsyns- och omvårdnadsbehov som tidigare krävdes för att få vårdbidrag på de olika nivåerna ska gälla även för omvårdnadsbidrag.

Merkostnadsersättningen, som på sikt ersätter handikappersättningen, syftar till att renodla ersättningen till både barn och vuxna som har merkostnader till följd av funktionsnedsättningen. Ersättningen lämnas till en person som före 65 års ålder har fått sin funktionsförmåga nedsatt och nedsättningen kan antas bestå under minst ett år för en vuxen och under minst 6 månader för ett barn. Begreppet merkostnader avser skäliga merkostnader som uppkommer på grund av funktionsnedsättningen och som går utöver kostnader som är normala för personer utan funktionsnedsättning i motsvarande ålder. Till skillnad från handikappersättningen inkluderas inte

rena hjälpbehov i bedömningen av rätten till merkostnadsersättning.  
Ersättningen har, jämfört med handikappersättningen mer differentierade nivåer samt ett högre tak.

På regeringens vägnar

Lena Hallengren

Pia Fagerström

Kopia till

Försäkringskassan